Minister
Edukacji

DWP-WZP.055.5.2026.BN

Warszawa, 03 kwietnia 2026 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na oświadczenie nr BPS/043-53-1395-MEN/26

Szanowna Pani Marszałek,

składam na Pani ręce odpowiedź na oświadczenie złożone przez Senator Ewę Kaliszuk podczas na 53. posiedzeniu Senatu RP w dniu 4 marca 2026 r. w sprawie sytuacji dzieci z cukrzycą typu 1 w szkołach i przedszkolach.

Szanowna Pani Senator,

w systemie oświaty, dzieckiem lub uczniem z niepełnosprawnością, jest dziecko lub uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, ze względu na niepełnosprawność określoną w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, tj.[1]:

- niesłyszenie,
- słabe słyszenie,
- niewidzenie,
- słabe widzenie,
- niepełnosprawność ruchową, w tym afazję,
- niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- autyzm, w tym zespół Aspergera,
- niepełnosprawności sprzężone (więcej niż jedna niepełnosprawność spośród wymienionych powyżej).

Dzieci lub uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na ww. niepełnosprawności, zagrożenie niedostosowaniem społecznym czy niedostosowanie społeczne, wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy oraz obejmowani są w systemie oświaty kształceniem specjalnym[2].

[1] Dz. U. z 2020 r. poz. 1309
[2] Art. 127 ust. 1 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043,
z późn. zm.), w związku z przepisami:

telefon: + 48 22 34 74 204
adres email: sekretariat.b.nowacka@men.gov.pl
gov.pl/web/edukacja

Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Choroba przewlekła, w tym np. cukrzyca typu 1, nie jest zakwalifikowana w systemie oświaty jako niepełnosprawność, zagrożenie niedostosowaniem społecznym czy niedostosowanie społeczne.

Dziecko z chorobą przewlekłą może zostać objęte w każdej jednostce systemu oświaty pomocą psychologiczno-pedagogiczną nieodpłatnie i na zasadzie dobrowolności, we współpracy z rodzicami dziecka[3].

W ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecko lub uczeń może być objęte odpowiednio, zindywidualizowaną ścieżką realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub zindywidualizowaną ścieżką kształcenia, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej[4]. Zindywidualizowana ścieżka obejmuje wszystkie zajęcia wychowania przedszkolnego lub zajęcia edukacyjne, które są realizowane:

1) wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym oraz
2) indywidualnie z uczniem.

Zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz zindywidualizowana ścieżka kształcenia, są organizowane dla dzieci lub uczniów, którzy odpowiednio mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, a udzielają jej nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w danej jednostce systemu oświaty zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, pedagodzy specjalni, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni[5].

W przypadku, gdy dziecko lub uczeń posiada orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, wydane ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający lub znacznie utrudniający uczęszczanie do odpowiednio przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub szkoły – obejmowane jest indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem[6].

---

ww. rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2061).

[3] § 3 w związku z § 4 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).

[4] § 12 ww. rozporządzenia.

[5] § 4 ust. 1 – 2 ww. rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

[6] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2023 r. poz. 2468, z późn. zm.).

Takie formy edukacji prowadzi się w miejscu pobytu dziecka lub ucznia, w szczególności w domu rodzinnym[7]. Natomiast zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęcia indywidualnego nauczania dla dziecka lub ucznia, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub szkoły, mogą być prowadzone także odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole, jeżeli dysponują one pomieszczeniem, w którym mogą odbywać się zajęcia dla tego dziecka lub ucznia[8].

O miejscu realizacji zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dla dziecka lub ucznia, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub szkoły, decyduje dyrektor, na wniosek rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia. Przed podjęciem decyzji dyrektor może zasięgnąć opinii nauczycieli prowadzących zajęcia z dzieckiem lub uczniem w zakresie możliwości uczestniczenia dziecka lub ucznia w zajęciach indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęciach indywidualnego nauczania prowadzonych odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole[9].

Na wniosek rodziców dziecka lub ucznia (w tym pełnoletniego), indywidualne obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz indywidualne nauczanie mogą być zorganizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w indywidualnym kontakcie z nauczycielem lub nauczycielami i uwzględniając zalecenia zawarte w orzeczeniu, o którym mowa powyżej. Taką formę edukacji zapewnia dyrektor przedszkola lub szkoły, w porozumieniu z organem prowadzącym[10].

Jeżeli dziecko z chorobą przewlekłą posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność bądź zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanie społeczne obejmowane jest w systemie oświaty kształceniem specjalnym.

Dziecko lub uczeń z niepełnosprawnością posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego może posiadać także orzeczenie powiatowego zespołu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności[11], ale służy ono przede wszystkim do uzyskiwania świadczeń z zakresu pomocy społecznej lub rehabilitacji medycznej.

Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Zdrowia, jak stanowi art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym[12] pierwsza pomoc to zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym z wykorzystaniem wyrobu medycznego, wyposażenia wyrobu medycznego, zestawu zabiegowego i systemu w rozumieniu odpowiednio art. 2 pkt 1, 2, 10 i 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych, zmiany dyrektywy 2001/83/WE, rozporządzenia (WE)nr 178/2002 i rozporządzenia (WE)nr 1223/2009 oraz uchylenia dyrektyw Rady 90/385/EWG

[7] § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia.
[8] § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia.
[9] § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia.
[10] Art. 127 ust. 16a, ust. 17 a ustawy – Prawo oświatowe.
[11] Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857, z późn. zm.).
[12] Dz.U. z 2026 r. poz. 141.

i 93/42/EWG[13] oraz produktów leczniczych dostępnych na miejscu zdarzenia, dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dodatkowo, zgodnie z art. 162 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny[14], nieudzielenie pierwszej pomocy osobie znajdującej się w bezpośrednim niebezpieczeństwie utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu jest przestępstwem zagrożonym karą pozbawienia wolności do lat 3. Jednocześnie, w sytuacji spornej, to sąd analizuje wszystkie okoliczności
i warunki odpowiedzialności za nieudzielenie pomocy.

Niewątpliwie spadek insuliny jest stanem, który wymaga udzielenia pierwszej pomocy. Osoba podająca lek powinna być zaznajomiona ze sposobem jego podania. Nie jest wymagane, aby osoba udzielająca pierwszej pomocy posiadała wykształcenie medyczne.

Jednocześnie w sytuacji, kiedy w szkołach coraz więcej jest dzieci z chorobami przewlekłymi Ministerstwo Edukacji Narodowej widzi potrzebę takich rozwiązań organizacyjnych, które zagwarantowałyby zarówno komfort uczenia się dzieci jak i bezpieczeństwo pracy nauczycieli. Warto dodać, że minister właściwy do spraw zdrowia może ogłosić, w drodze obwieszczenia, zalecenia postępowania dotyczące opieki nad uczniami przewlekle chorymi lub niepełnosprawnymi w szkole, opracowane przez odpowiednie stowarzyszenia lub towarzystwa naukowe o zasięgu krajowym, zrzeszające specjalistów w danej dziedzinie medycyny, zgodnie z postanowieniami ich statutów. Takie zalecenia zostały już wydane wobec opieki nad uczniami z anafilaksją, astmą oskrzelową, alergicznym nieżytem nosa, atopowym zapaleniem skóry i pokrzywką w szkole.

Odnosząc się do organizacji wycieczek szkolnych – przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki[15] wskazują, że publiczne przedszkola, szkoły i placówki, mogą organizować dla uczniów krajoznawstwo i turystykę. Zatem jeżeli szkoła decyduje się na jej organizacje nie może wykluczać uczniów i uczennic z udziału w nich. W § 2 tego rozporządzenia Minister Edukacji określił katalog celów, które realizuje organizacja wycieczki. Są to cele edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne i jeżeli ma je realizować dany oddział to, co do zasady, dla wszystkich uczniów. Organizację i program wycieczki dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, kondycji, sprawności fizycznej i umiejętności. Opieka podczas wyjścia uczniów i uczennic poza szkołę powinna być zapewniona przez dyrektora szkoły, który wyznacza kierownika i opiekunów wycieczki spośród pracowników pedagogicznych szkoły. Nie ma przeciwskazań, aby rodzic dziecka chorego na cukrzycę uczestniczył w wycieczce szkolnej. Cukrzyca lub inna choroba przewlekła, nie stanowią przeciwskazania do udziału w wycieczce, zajęciach dodatkowych w szkole, czy zajęć pozaszkolnych.

Ponadto należy zaznaczyć, że moc prawną posiadają obowiązki dyrektora szkoły, które zostały określone w otwartym katalogu w art. 68 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, i jest to w szczególności:

- kierowanie działalnością szkoły;
- sprawowanie opieki nad uczniami oraz stwarzanie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne;
- wykonywanie zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę;

[13] Dz. Urz. UE L 117 z 05.05.2017, str. 1, z późn. zm.
[14] Dz.U. z 2025 r. poz. 383.
[15] Dz.U. z 2018 r. poz. 1055

– współpraca z pielęgniarką albo higienistką szkolną, lekarzem i lekarzem dentystą, sprawującymi profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą.

Z powyższych wprost wynikają powinności także w utworzeniu standardów organizacji pracy szkoły dotyczących opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi, które mogą, a może nawet powinny się różnić od standardów innego dyrektora w innej szkole.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek[16] w ramach standardów pracy szkoły określa m.in. w standardzie 5, że szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji - *W szkole lub placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia. W szkole lub placówce prowadzi się indywidualizację procesu edukacji w odniesieniu do potrzeb uczniów* oraz standard 9. Zarządzanie szkołą służy jej rozwojowi - *Zarządzanie szkołą lub placówką koncentruje się na zapewnieniu warunków organizacyjnych odpowiednich do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.*

Każdy dyrektor szkoły powinien dążyć do zorganizowania pracy w sposób, który uwzględnia udzielanie pomocy dziecku przewlekle choremu w zakresie niezbędnym z punktu widzenia jego potrzeb zdrowotnych oraz funkcjonowania w jednostce systemu oświaty, w tym specyfiki zarówno potrzeb ucznia jak i specyfiki szkoły.

Dyrektor może zapewnić pracownikom szkolenia lub inne formy zdobycia wiedzy na temat sposobu postępowania wobec dzieci przewlekle chorych, odpowiednio do ich potrzeb zdrowotnych. W budżetach organów prowadzących wyodrębnione są środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych - w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli[17]. Rozwiązanie to pozwala dostosować szkolenia do konkretnych zdiagnozowanych potrzeb dzieci.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że przedszkole i szkoła odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu prawidłowych zachowań i nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży, a tym samym we wczesnej profilaktyce cukrzycy. Znaczący wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży ma zarówno aktywność fizyczna, jak i właściwe odżywianie.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Edukacji

Paulina Piechna-Więckiewicz
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

[16] Dz.U. z 2020 r. poz. 2198
[17] Art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986).